

مقایسه اثر قرص دیکلوفناک سدیم و قرص استامینوفن کدئین بر روی کاهش درد حین سنگ شکنی بروون اندامی با امواج شوکی

بهروز کارخانه‌ای^۱، سید حبیب الله موسوی بهار^۲، مهتا رزا^۳، فرشید محمدی^{۴*}

^۱ استادیار، گروه بیهوشی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

^۲ استاد، گروه اورولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

^۳ دستیار، گروه آسیب شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

^۴ دستیار، گروه داخلی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

*نویسنده مسئول: فرشید محمدی، دستیار، گروه داخلی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران. ایمیل: farshidmohammadi1366@gmail.com

DOI: 10.21859/hums-24022

چکیده

مقدمه: سنگ‌های ادراری دومین بیماری شایع و مزمن کلیه محسوب می‌شود و امروزه بعد از گذشت ۳۰ سال از اختراع دستگاه سنگ شکن بروون اندامی، این روش شایعترین روش درمان آنهاست. با توجه به لزوم کنترل درد حین سنگ شکنی این مطالعه با هدف مقایسه اثر قرص دیکلوفناک سدیم و قرص استامینوفن کدئین بر روی کاهش درد حین سنگ شکنی بروون اندامی با امواج شوکی انجام شد.

روش کار: افراد مورد مطالعه بعد از امضارضایت نامه بیماران در ۳ گروه ۳۰ نفری به صورت تصادفی وارد مطالعه شده و در گروه اول و دوم یکساعت قبل از عمل قرص استامینوفن کدئین (۶۲۵mg + ۲۰ mg ۲۰ کدئین) و قرص دیکلوفناک سدیم (۵۰mg) به صورت خوراکی تجویز شد و گروه سوم قبل از عمل دارویی دریافت ننمودند. شدت درد حین سنگ شکنی بر حسب مقیاس درد چهار گزینه‌ای (Four point Scale) سنجیده شد.

یافته‌ها: افراد شرکت کننده از نظر سن و جنس و وزن باهم تفاوت معنای داری نداشتند. میانگین شدت درد حین سنگ شکنی در سه گروه تقاضوت معنی داری نداشت، اگرچه مقدار مورفین تجویز شده و شدت درد در هر دو گروه دریافت کننده استامینوفن و دیکلوفناک سدیم کمتر از گروه سوم بود اما این اختلاف از نظر آماری معنی دار نبود ($P = 0.086$).

نتیجه گیری: تجویز استامینوفن کدئین و دیکلوفناک سدیم یک ساعت قبل از انجام سنگ شکنی اثر مشابهی در کنترل درد بیماران دارند.

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۱۱/۲۳

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۴/۰۷

واژگان کلیدی:

سنگ کلیه

درد

سنگ شکنی

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی همدان محفوظ است.

مقدمه

سنگ کلیه یکی از شایعترین مضلات جامعه مدرن می‌باشد که ۱ تا ۱۵ درصد افراد در طول زندگی آن را تجربه می‌کنند. شیوع سنگ کلیه از سالهای گذشته تاکنون در تمام سنین رو به افزایش نهاده بطوری که در سال ۱۹۶۵ به ازاء هر ۱۰۰۰۰۰ نفر و در سال ۲۰۰۵ به ازاء هر ۱۱۴/۳ نفر مبتلا به سنگ کلیه شده‌اند و از طرفی در همین مدت سن ابتلاء در زن و مرد نیز افزایش یافته است [۱]. به همین دلیل امروزه روشهای درمانی جراحی و غیر جراحی متنوعی برای خارج نمودن سنگ کلیه در دسترس می‌باشد که یکی از این روشهای غیر جراحی، سنگ شکنی ESWL: Extracorporeal Shock Wave Lithotripsy خارج از بدن با امواج شوک (Shock Wave Lithotripsy) است. از طرفی با وجود اینکه

کارخانه‌ای و همکاران

توضیح داده شد و از آنها خواسته شد در صورت داشتن درد متصدی سنگ شکنی را مطلع نموده و شدت درد خود را بر حسب مقیاس درد چهار گزینه ایپراز نمایند، تا بحسب نیاز و تقاضا، جهت تسکین درد بیمار مورفین وریدی ۱ میلی گرم (با توجه به اثر ضد دردی و نیز اثر شکنندگی که روی عضلات دارد) تجویز می‌گردد. در خاتمه سنگ شکنی نیز از بیمار خواسته شد تا جمع بندی کلی خود از شدت درد را در طبق مقیاس چهار گزینه‌ای ایپراز نماید. در این روش از بیمار در خصوص شدت درد سؤال می‌شود و عدد صفر برای وضعیت بدون درد، عدد یک برای درد خفیف، عدد دو برای درد متوسط و عدد سه برای درد شدید در نظر گرفته می‌شود. آنگاه طبق پرسشنامه، اطلاعات لازم در خصوص خصوصیات دموگرافی بیماران، شدت درد، رضایت کلی بیمار از سنگ شکنی و میزان مصرف مخدوم وریدی اضافی جهت تسکین درد در حین سنگ شکنی جمع آوری شده و با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

(محلول سالین) دریافت کرده بودند، گزارش شد [۶]. با بکار بردن ضددرد می‌توان عمدۀ درد حاصل از عبور امواج از جلد را تسکین داده و آرامش و بی حرکتی بیمار را تأمین نمود. بنا بر این درد یکی از مشکلات حین ESWL می‌باشد که متخصص بیهوشی در صدد کاهش آن می‌باشد [۷]. به همین منظور این مطالعه با هدف مقایسه اثر قرص دیکلوفناک سدیم و قرص استامینوفن کدئین بر روی کاهش درد حین سنگ شکنی برون اندامی با امواج شوکی انجام شد.

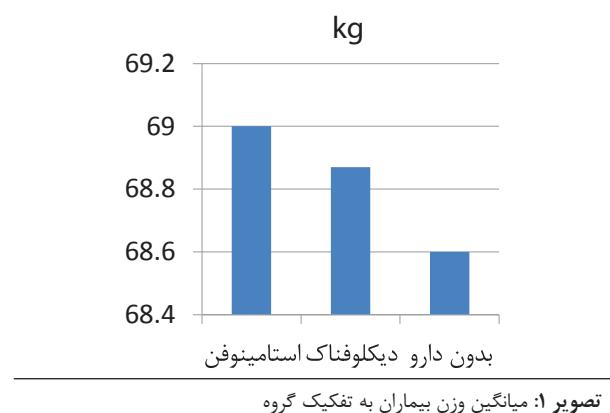
روش کار

این مطالعه یک سوکور پس از ثبت در مرکز کارازمایی بالینی ایران (IRCT ۲۰۱۵۰۸۱۷۱۱۸۲۲N۶) و پس از اخذ رضایت نامه کتبی آگاهانه از بیماران اجرایی شد. در مجموع ۹۰ بیمار از افراد مراجعه کننده به بخش سنگ شکنی بیمارستان شهید بهشتی شهر همدان که کاندید سنگ شکنی بودند، در صورت دارا بودن معیارهای ورود و نداشتن معیار خروج، وارد مطالعه شدند.

معیارهای ورود	سن بین ۱۸ تا ۷۰ سال
ASA \leq II	ارائه رضایت نامه کتبی
معیارهای خروج:	مصرف NSAIDs و استامینوفن کدئینه در ۲۴ ساعت قبل

یافته‌ها

در مجموع ۹۰ بیمار (که به سه گروه تقسیم شدند) مورد مطالعه قرار گرفتند. در این مطالعه مردان ۴۸ نفر (۵۳٪) و زنان ۴۲ نفر (۴۶٪) بودند. وزن افراد در سه گروه تفاوت معنی داری با هم نداشت ($P = 0.994$) (تصویر ۱).

تفاوت معنی داری در خصوصیات دموگرافیکی و متغیرهای پایه‌ای همچون: سن، اندازه سنگ، شاخص توده بدنی، مدت زمان سنگ شکنی و همچنین سطح انرژی بین بیماران سه گروه وجود نداشت. آزمون آماری تفاوت معنی داری را در توزیع فراوانی جنسیت در سه گروه نشان نداد ($P = 0.669$). میانگین سن بیماران در گروه استامینوفن کدئین 14.7 ± 4.7 و در گروه دیکلوفناک 12.3 ± 4.1 و در گروه بدون دارو 9.5 ± 4.8 سال

وجود سابقه پپتیک اولسر	بیماران بر اساس بلوک‌های تصادفی ۴ تایی به سه گروه A و B تقسیم و وارد مطالعه شدند. یک ساعت قبل از سنگ شکنی، که با دستگاه Storz modulith SLK انجام گرفت
صرف قرص‌های پپتیک اولسر	به بیماران گروه A ۵۰ میلیگرم دیکلوفناک سدیم و به بیماران گروه B استامینوفن کدئینه شامل ۶۵۰ میلیگرم استامینوفن بعلاوه ۲۰ میلیگرم کدئین بصورت خوارکی تجویز گردید. از طرفی به بیماران گروه C هیچ کدام از داروهای فوق تجویز نشد. قبل از آغاز سنگ شکنی جهت بیماران کانول وریدی با آنزیوکت تعییه شد و بیماران به پالس اکسیمتر مانیتور شدند. به همه بیماران قبل از انجام سنگ شکنی در خصوص ابزار سنجش مقیاس درد چهار گزینه‌ای (Four point Scale)
کمبود G.PD	
سابقه بیماری کبدی و کلیوی	
سابقه آلرژی دارویی	
اعتياد به مخدور	

تفاوت بالینی مoid این موضوع است که در گروهی که دارو دریافت نکرده بودند بالاترین میانگین شدت درد هنگام سنگ شکنی را داشتند (جدول ۲).

میانگین و فراوانی رضایت کلی افراد در سه گروه تفاوت معنی داری با هم دارند ($P = 0.046$). به طوریکه گروه بدون درمان پایین ترین میانگین رضایت کلی را در این مطالعه دارد (جدول ۳).

سال بود. مقایسه سن افراد بر اساس آزمون کروسکال والیس در سه گروه تفاوت معنی داری را نشان داد ($P = 0.026$). میانگین دوز مرفین مصرف شده بیماران در گروه استامینوفن $1/5$ mg و در گروه دیکلوفناک و گروه سوم به ترتیب $1/70$ mg و $1/77$ mg بود که نظر آماری معنی دار نبود ($P = 0.791$) (جدول ۱). میانگین شدت درد سنگ شکنی در سه گروه تفاوت معنی داری از نظر آماری با هم ندارند ($P = 0.086$). با این حال

جدول ۱: توزیع فراوانی مقدار مرفین مصرفی

گروه	دوز مرفین مصرفی (میلی گرم)					کل
	۵ mg	۳ mg	۲ mg	۱ mg	۰ mg	
بدون دارو	۶	۴	۷	۳	۱۰	۳۰
تعداد	۲۰/۰	۱۳/۳	۲۳/۳	۱۰/۰	۳۳/۳	۱۰۰
درصد						
دیکلوفناک	۳	۲	۱۲	۹	۴	۳۰
تعداد	۱۰/۰	۶/۷	۴۰/۰	۳۰/۰	۱۳/۳	۱۰۰
درصد						
استامینوفن	۳	۶	۵	۶	۱۰	۳۰
تعداد	۱۰/۰	۲۰/۰	۱۶/۷	۲۰/۰	۳۳/۳	۱۰۰
درصد						
کل	۱۲	۱۲	۲۴	۱۸	۲۴	۹۰
تعداد	۱۳/۳	۱۳/۳	۲۶/۷	۲۰/۰	۲۶/۷	۱۰۰
درصد						

جدول ۲: میانگین شدت درد حین سنگ شکنی

گروه	میانگین	انحراف معیار
استامینوفن	۱/۷۰	۰/۸۷۷
دیکلوفناک	۱/۶۷	۰/۹۵۹
بدون دارو	۲/۱۳	۰/۸۶
کل	۱/۸۳	۰/۹۱۵
معنی داری *	۰/۰۸۶	

* آزمون کروسکال والیس

جدول ۳: میانگین رضایت کلی بیماران

گروه	میانگین	انحراف معیار
استامینوفن	۳/۴۳	۱/۰۴۰
دیکلوفناک	۳/۶۳	۰/۹۶۴
بدون دارو	۳/۰۰	۱/۰۵۰
کل	۳/۳۶	۱/۰۴۲
معنی داری *	۰/۰۴۶	

* آزمون کروسکال والیس

کارخانه‌ای و همکاران

جدول ۴: توزیع فراوانی رضایت کلی بیماران

گروه		رضایت کلی					
کل		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
استامینوفن							
۳۰	۲	۱۶	۸	۱	۳	تعداد	
۱۰۰	۶/۷	۵۳/۳	۲۶/۷	۳/۳	۱۰/۰	درصد	
دیکلوفناک							
۳۰	۶	۱۰	۱۲	۱	۱	تعداد	
۱۰۰	۲۰/۰	۳۲/۳	۴۰/۰	۳/۳	۳/۳	درصد	
بدون دارو							
۳۰	۲	۸	۱۰	۸	۲	تعداد	
۱۰۰	۶/۷	۲۶/۷	۳۲/۳	۲۶/۷	۶/۷	درصد	
کل							
۹۰	۱۰	۳۴	۳۰	۱۰	۶	تعداد	
۱۰۰	۱۱/۱	۳۷/۸	۳۳/۳	۱۱/۱	۶/۷	درصد	

بحث

و کاهش دوز مورد نیاز مخدر در این دو گروه شاید با افزایش حجم نمونه از نظر آماری تفاوت معنی داری بدست آید. در مطالعه اخیر بیشترین شدت درد در هنگام سنگ شکنی به روش ESWL را بیمارانی تجربه نمودند که یک ساعت قبل از سنگ شکنی دارویی به آنها داده نشده بود و بر اساس مقیاس درد میانگین درد ۲/۱ را تجربه کرده‌اند این در حالی است که دو گروه دیگر بطور متوسط درد کمتر از ۱/۷ را داشتند ولی با وجود این اختلاف میانگین درد هنگام سنگ شکنی در سه گروه تفاوت معنی دار آماری با هم نداشتند. در مطالعه ای که توسط آنдрه و همکاران به انجام رسید اثر ضد دردی پیروکسیکام و ترامadol در تسکین درد حین سنگ شکنی برون اندامی با هم مقایسه شد [۴]. نتایج این مطالعه نشان داد اثر ضد دردی این دو دارو با هم مشابه است، در مطالعه حاضر نیز استامینوفن کدین اثر مشابه دیکلوفناک سدیم داشت. دیکلوفناک سدیم و پیروکسیکام هر دو از خانواده مسکنکهای غیر استروئیدی هستند پس شاید بتوان گفت که استامینوفن کدین در مطالعه ما اثری مشابه ترامadol در مطالعه یاد شده را داشته و به عبارتی اینگونه می‌توان نتیجه گرفت که از استامینوفن کدین اثری مشابه با ترامadol در حین سنگ شکنی انتظار می‌رود. در مطالعه ای که یسیل و همکارانش در سال ۲۰۱۴ در آنکارا، انجام دادند، بیشترین تجربه درد در گروهی دیده شد که محلول سالین (دارونما) دریافت کرده بودند و کمترین میزان شدت درد در گروهی بود که دیکلوفناک عضلانی دریافت کرده بودند [۶]. در مطالعه بیلر و همکارانش گروهی که پلاسبو tenoxicam دریافت نموده بودند نسبت به بیمارانی که Lornoxicam (که هر دو جزء داروهای گروه ضد

کدئینه یا دیکلوفناک بصورت خوارکی و یکساعت قبل از ESWL به بیماران داده شود به لحاظ بالینی هم درد کمتری را احساس می‌نمایند و هم رضایت بیشتری را از ESWL ابراز می‌نمایند.

التهاب غیر استرتوئیدی هستند) دریافت کرده بودند دوز مخدر بیشتری را در هنگام سنگ شکنی نیاز داشته‌اند [۵] که یافته‌های این مطالعه با یافته‌های مطالعه‌ها هم‌خوانی دارد.

سپاسگزاری

این مقاله منتج از پایان نامه دوره دکتری حرفه ای پزشکی میباشد، بدینوسیله از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی همدان که بخشی از هزینه های طرح را تقبل نمودند قدردانی میگردد. ضمناً نتایج این مطالعه با منافع نویسندها در تعارض نیست.

REFERENCES

- McDougal W. Campbell-Walsh urology. 10th ed. Philadelphia: Elsevier; 2012.
- Bach C, Karaolides T, Buchholz N. Extracorporeal shock wave lithotripsy: What is new? *Arab J Urol*. 2012;10(3):289-95. [DOI: 10.1016/j.aju.2012.04.002](https://doi.org/10.1016/j.aju.2012.04.002) PMID: 26558039
- Gupta NP, Kumar A. Analgesia for pain control during extracorporeal shock wave lithotripsy: Current status. *Indian J Urol*. 2008;24(2):155-8. PMID: 19468389
- Andreou A, Sibert L, Montes R, Hacpile L, Pfister C, Grise P. [Randomized study comparing piroxicam analgesia and tramadol analgesia during outpatient electromagnetic extracorporeal lithotripsy]. *Prog Urol*. 2006;16(2):155-9. PMID: 16734237
- Bilir A, Gulec S, Turgut M, Cetinkaya D, Erkan A, Kurt I. Lornoxicam in extracorporeal shock-wave lithotripsy; comparison with tenoxicam and placebo in terms of analgesic consumption. *Scand J Urol Nephrol*. 2008;42(2):143-7. [DOI: 10.1080/00365590701225988](https://doi.org/10.1080/00365590701225988) PMID: 17853036
- Yesil S, Polat F, Ozturk U, Dede O, Imamoglu M, Bozkirli I. Effect of different analgesics on pain relief during extracorporeal shock wave lithotripsy. *Hippokratia*. 2014;18(2):107-9. PMID: 25336870
- Sdrales L, Miller R. Miller's anesthesia review. 2nd ed. Philadelphia: Elsevier; 2013.
- Razavizadeh Taghavi R, Tabassi Tavakkoli K, Sharifi MK, Mohamma-
- di S. The Effect of EMLA Cream on Pain Score during Extracorporeal Shock Wave Lithotripsy in Patients with Kidney Stones. *Med J Mashhad Univ Med Sci*. 2014;57(5):697-704.
- Eryildirim B, Kuyumcuoglu U, Tarhan F, Faydacı G, Uruc F. Comparison of three analgesic treatment protocols for pain management during extracorporeal shock wave lithotripsy. *Urol Int*. 2009;82(3):276-9. [DOI: 10.1159/000209357](https://doi.org/10.1159/000209357) PMID: 19440013
- Mitsogiannis IC, Anagnostou T, Tzortzis V, Karatzas A, Gravas S, Poulakis V, et al. Analgesia during extracorporeal shockwave lithotripsy: fentanyl citrate versus parecoxib sodium. *J Endourol*. 2008;22(4):623-6. [DOI: 10.1089/end.2007.0344](https://doi.org/10.1089/end.2007.0344) PMID: 18324902
- Mehrabi S, Karimzadeh Shirazi K, Hadinia A. [Comparison of fentanyl and combination of pethidine and midazolam for pain control during extracorporeal shock wave lithotripsy]. *J Shahrekord Univ Med Sci*. 2011;13(3):70-6.
- Fredman B, Jedeikin R, Olsfanger D, Aronheim M. The opioid-sparing effect of diclofenac sodium in outpatient extracorporeal shock wave lithotripsy (ESWL). *J Clin Anesth*. 1993;5(2):141-4. PMID: 8097400
- Mohammad Alibeigi F, Moaveni Bistgani M. [Comparison Efficacy of Topical Piroxicam Gel and Lidocaine with Intravenous Pethidine in Reducing Pain during ESWL]. *Armaghane Danesh*. 2011;16(2):120-9.

نتیجه گیری

با توجه به نتایجی که در این مطالعه بدست آمد می‌توان بیان داشت که استامینوفن کدئین در تسکین درد و جلب رضایت بیماران رقابت تنگاتنگی با دیکلوفناک سدیم داشته و تقریباً به همان میزان میزان مؤثر می‌باشد. در مجموع بر اساس این مطالعه می‌توان نتیجه گرفت در صورتی که استامینوفن

Comparison of the Effects of Oral Diclofenac Sodium Versus Acetaminophen Codein on Pain During Extracorporeal Shock Wave Lithotripsy

Behrouz Karkhanehei¹, Habib Mousavi Bahar², Mahta Razaghi³, Farshid Mohammadi^{4,*}

¹ Assistant Professor, Department of Anesthesia, Faculty of Medicine, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

² Professor, Department of Urology, Faculty of Medicine, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

³ Resident, Department of Pathology, Faculty of Medicine, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

⁴ Resident, Department of Internal Medicine, Faculty of Medicine, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

*** Corresponding author:** Farshid Mohammadi, Resident, Department of Internal Medicine, Faculty of Medicine, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran. E-mail: farshidmohammadi1366@gmail.com

DOI: 10.21859/hums-24022

Received: 11.02.2017

Accepted: 28.06.2017

Keywords:

Kidney Calculi
Pain
Lithotripsy

How to Cite this Article:

Karkhanehei B, Mousavi Bahar H, Razaghi M, Mohammadi F. Comparison of the Effects of Oral Diclofenac Sodium Versus Acetaminophen Codein on Pain During Extracorporeal Shock Wave Lithotripsy. *Sci J Hamadan Univ Med Sci.* 2017;24(2):100-105. DOI: 10.21859/hums-24022

© 2017 Hamadan University of Medical Sciences.

Abstract

Introduction: Urinary calculi is the second common chronic renal disease. Todays, the extracorporeal shock wave lithotripsy (ESWL) is the most common method of treatment of kidney calculi, though this method was invented 30 years ago. This study was conducted to compare the effects of oral diclofenac sodium versus acetaminophen codein on pain during ESWL.

Methods: After signing informed consent, 90 patients with urinary calculi were randomly allocated into three equal groups ($n = 30$). In this study, one hour before the ESWL, 30 patients received the acetaminophen codeine (acetaminophen 650 mg plus codeine 20 mg) orally and 30 patients received diclofenac sodium 50 mg orally and 30 patients did not receive any drug. Severity of pain was assessed by the four-point scale during the procedure.

Results: The results of our study showed that there was no statistically significant difference among the three groups regarding gender, weight, age, overall satisfaction, and pain severity during ESWL. Although morphine consumption and pain severity in groups of acetaminophen codeine and diclofenac sodium was lower than in the third group, this different was not statistically significant ($P = 0.086$).

Conclusion: Oral prescription of acetaminophen codeine and diclofenac sodium, one hour before ESWL, has a similar effect on pain management.